

**รายละเอียดในการจัดการวิชา
น.๔๙๑ กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล
หลักสูตรปริญญาตรีนิติศาสตร์บัณฑิต
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา ๒๕๕๑ (วิทยาเขตท่าพระจันทร์)**

๘๑) แนวสังเขปลักษณ์วิชา ๘๒) จำนวนหน่วยกิต ๘๓) ความมุ่งหมายของวิชา
๘๔) ผู้สอน ๘๕) วิธีวัดและประเมินผล ๘๖) ขอบเขตและวิธีการศึกษาในวิชา
กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล ๘๗. บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่สำคัญ
เกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล ๘๘.) รายชื่อหนังสือว่าด้วยวิชา
กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล ๘๙.) เอกสารอื่นที่แนะนำให้อ่านเพิ่มเติม
สำหรับการบรรยายในแต่ละครั้ง ๙๐) หัวข้อการบรรยายในแต่ละครั้ง ๙๑) การ
สัมมนา ๙๒) ปัจฉิมกถา

๑. แนวสังเขปลักษณ์วิชา

ศึกษากฎหมายแห่งกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลที่เกี่ยวข้องกับบุคคล
หรือเอกชนที่มีนิติสัมพันธ์ที่มีลักษณะระหว่างประเทศในทุกด้าน กล่าวคือ การจัดสรร
เอกชนระหว่างประเทศ ทั้งโดยสัญชาติและภูมิลำเนา การกำหนด สิทธิ หน้าที่ และ
สถานภาพของบุคคลในทางระหว่างประเทศ กฎเกณฑ์ว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย
และวิธีระงับข้อพิพาทของบุคคลในทางระหว่างประเทศ โดยการศึกษากฎหมายว่าด้วย
สัญชาติ กฎหมายว่าด้วยการขัดกัน กฎหมายเกี่ยวกับคนต่างด้าว และอนุสัญญาระหว่าง
ประเทศที่เกี่ยวข้อง

๒. จำนวนหน่วยกิต

๓ หน่วยกิต

๓. ความมุ่งหมายของวิชา

- ๓.๑. เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ในทางนิติศาสตร์โดยแท้ที่มีผลบังคับต่อ "ชีวิตจริง
ของเอกชนในทางระหว่างประเทศ" ซึ่งถูกเรียกโดยทั่วไปว่า "กฎหมาย
ระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล"
- ๓.๒. เพื่อให้ นักศึกษามีความสามารถที่จะนำหลักกฎหมายที่เรียนรู้ไปปรับใช้ได้ใน
ชีวิตจริง

๔. ผู้สอนและผู้ช่วยสอน

- รองศาสตราจารย์ ดร.พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร
- นางสาวกิตติวรา รัตนมณี
- นางสาวอัจฉรา สุทธิสุนทรินทร์

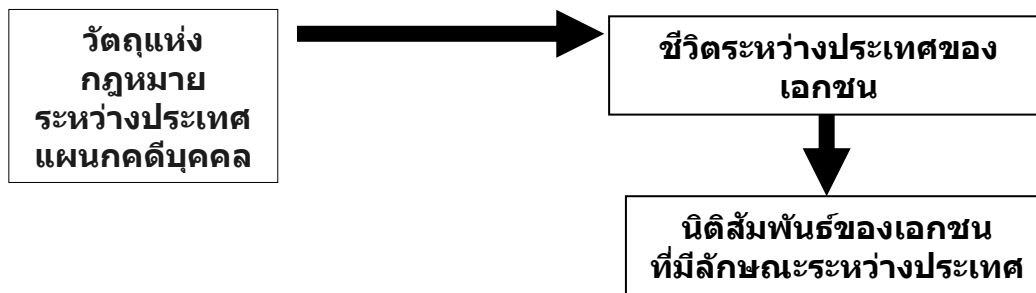
๕. วิธีวัดและประเมินผล

สอบไล่ปลายภาคครั้งเดียว โดยการทำคดี ๒ - ๓ คดีๆ ละ ๒๐ คะแนน รวมเป็น ๕๐ คะแนน นักศึกษาอาจขอให้มีการสอบแบบ Open - Book

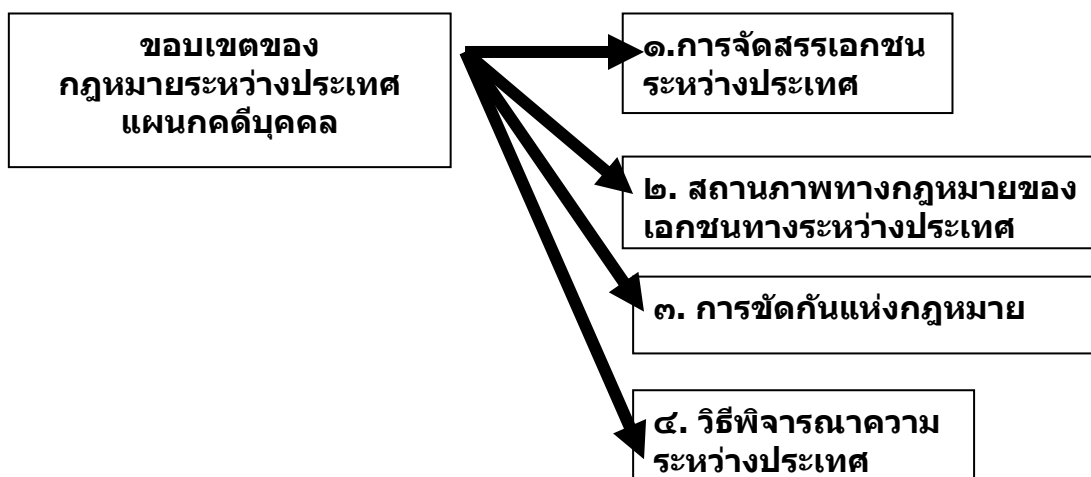
๖. ขอบเขตของวิชากฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล

นับตั้งแต่มีการจัดการเรียนการสอนวิชากฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลในโรงเรียนกฎหมายของกระทรวงยุติธรรม จนถึงในหลักสูตรของคณะนิติศาสตร์ทุกคณะของประเทศไทยในปัจจุบัน อาจกล่าวได้ว่า ขอบเขตการศึกษาของวิชากฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลครอบคลุมเนื้อหา ๔ ประการดังต่อไปนี้ กล่าวคือ

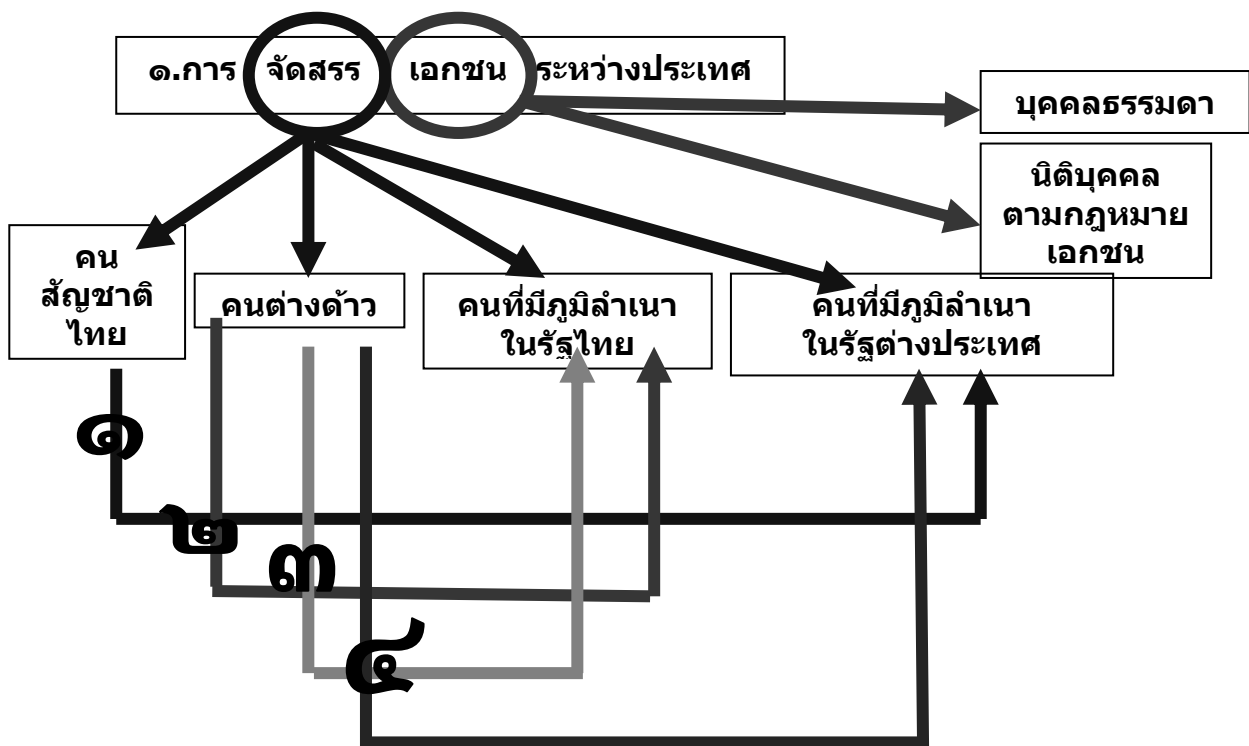
ในประการแรก นักศึกษาควรจะทราบว่า นิติสัมพันธ์ใดเป็นนิติสัมพันธ์ที่ตกอยู่ภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลเสียก่อน ในที่นี้ นักศึกษาจะต้องรู้จักแนวความคิดว่าด้วย "นิติสัมพันธ์ของเอกชนที่มีลักษณะระหว่างประเทศ" ถ้านิติสัมพันธ์ใดไม่มีบุคคลตามกฎหมายเอกชนภายในของรัฐเป็นคู่กรณีฝ่ายหนึ่ง นิติสัมพันธ์นั้นก็ไม่ตกอยู่ภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล ถ้านิติสัมพันธ์ของเอกชนใดไม่มีลักษณะระหว่างประเทศ นิติสัมพันธ์นั้นก็ไม่ตกอยู่ภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล (ภาคหน้า)

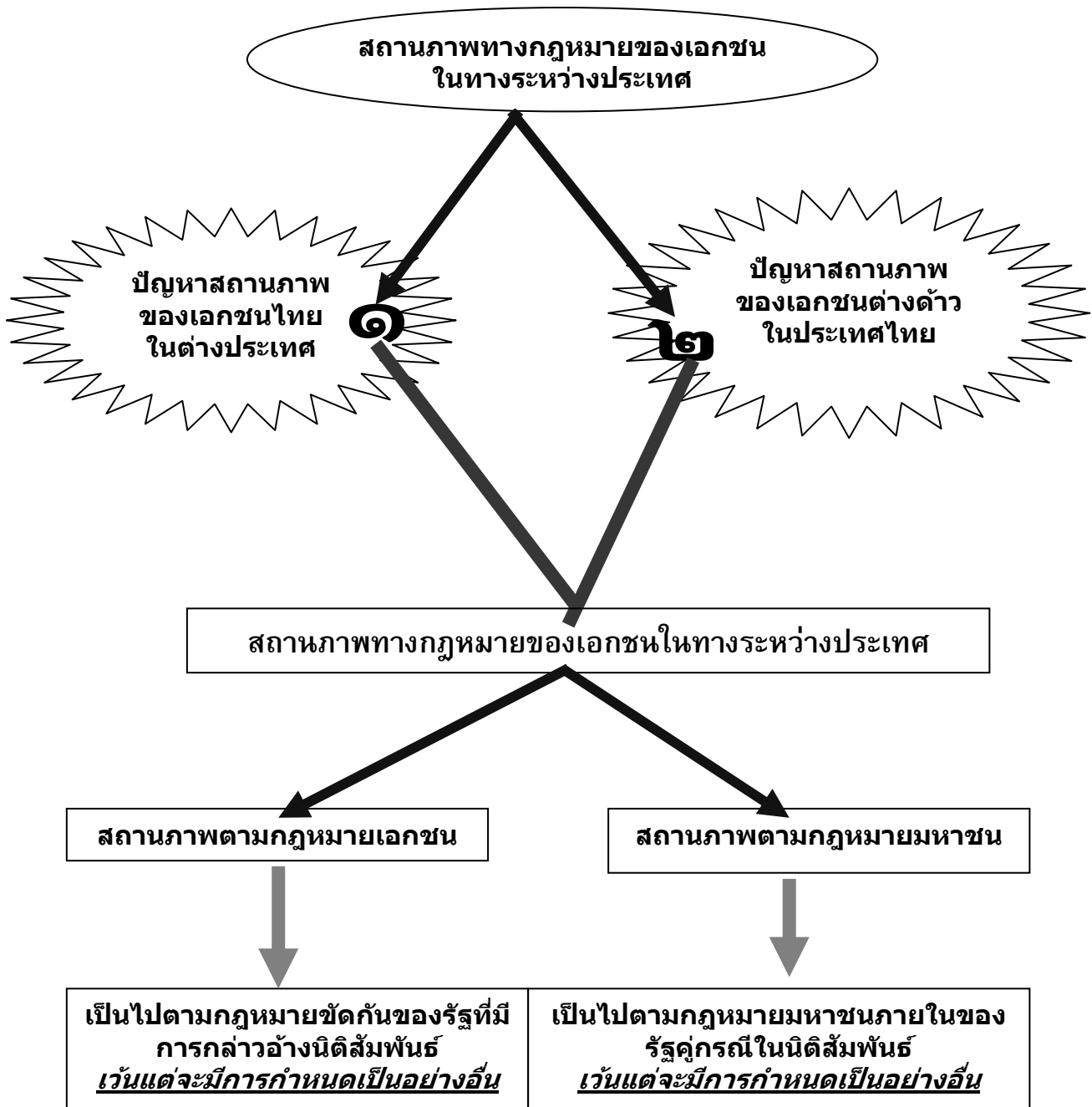
นับตั้งแต่การจัดการเรียนการสอนวิชากฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลในโรงเรียนกฎหมายของกระทรวงยุติธรรม จนถึงการศึกษาวิชานี้ตามหลักสูตรของคณะนิติศาสตร์ทุกคณะของประเทศไทยในปัจจุบัน ขอบเขตและวิธีการศึกษาในวิชากฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลยังเคารพการเรียงลำดับของเค้าโครงการสอนวิชากฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล ๔ ประการดังต่อไปนี้ กล่าวคือ

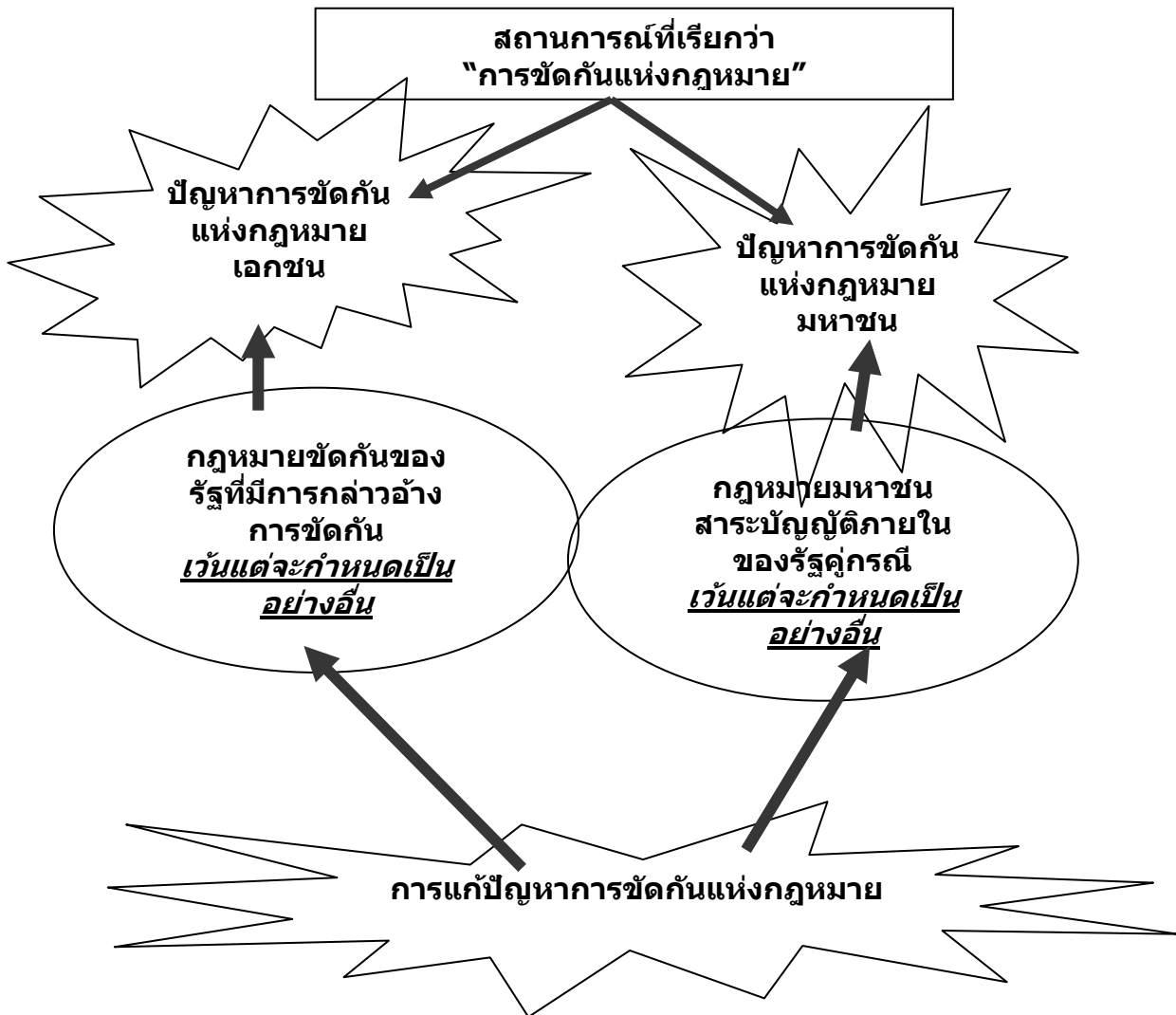
ในประการที่สอง กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลเป็นกฎหมายที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ทางระหว่างประเทศของเอกชน ไม่ว่าจะกับเอกชนด้วยกันหรือกับรัฐ ดังนั้นจึงต้องมาพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับประเทศ ข้อเท็จจริงที่ทำให้ทราบว่าเอกชนใดเป็นของรัฐใด ก็คือ สัญชาติของบุคคลและภูมิลำเนาของบุคคล ดังนั้น นิติสัมพันธ์ของเอกชนจากรัฐคนละรัฐจึงมีลักษณะระหว่างประเทศ หรือนิติสัมพันธ์ระหว่างรัฐและเอกชนที่เป็นคนต่างด้าวในรัฐนั้น จึงมีลักษณะระหว่างประเทศ ในการเริ่มต้นศึกษาวิชาการแขนงนี้ นักศึกษาจึงต้องเริ่มต้นจากการเรียนรู้การจัดสรรเอกชนในทางระหว่างประเทศโดยสัญชาติของบุคคลหรือภูมิลำเนาของบุคคล ในการศึกษากฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลในชั้นปริญญาตรีนั้น เป็นที่เห็นชอบกันมา ตั้งแต่ครั้งของโรงเรียนกฎหมาย กระทรวงยุติธรรมที่จะสอนให้นักศึกษาแยกให้ได้ว่า บุคคลใดเป็นคนชาติหรือบุคคลใดเป็นคนต่างด้าวในประเทศไทย(ภาคที่ ๑)

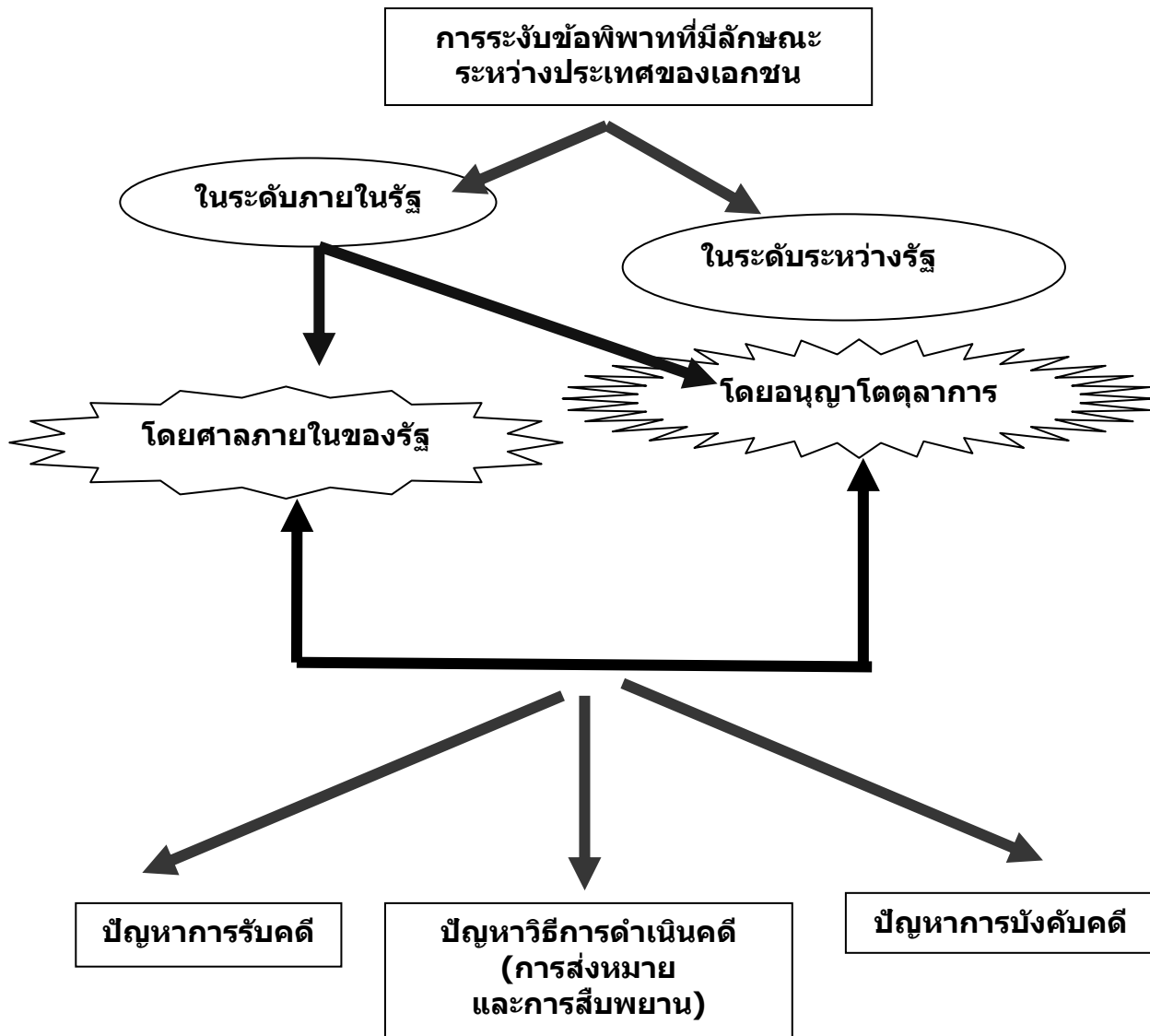
ในประการที่สาม ผู้สอนจะต้องนำนักศึกษาไปสู่ความเข้าใจในสถานภาพของเอกชนในทางระหว่างประเทศ กล่าวคือ สถานภาพของคนไทยในต่างประเทศ และสถานภาพของคนต่างด้าวในประเทศไทย แต่ในทางปฏิบัติ ผู้สอนไม่อาจจะพานักศึกษาไปได้ไกลในรายละเอียดเพราะเวลาสอนที่มีจำกัด ทั้งที่หัวข้อนี้มีประโยชน์มากต่อนักศึกษาในชีวิตจริง งานของทนายความในสำนักงานกฎหมายมีความเกี่ยวข้องกับปัญหานี้เป็นส่วนใหญ่ (ภาคที่ ๒)

ในประการที่สี่ ผู้สอนทุกคนถือว่า การขัดกันแห่งกฎหมายเป็นหัวใจของวิชากฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล และนักศึกษาก็จะอุทธรณ์ว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ยากที่สุดในการเขียนอธิบายและทำความเข้าใจในบางประเทศเรียก การศึกษาหัวข้อนี้ว่า "การเลือกกฎหมาย" (Choice of Laws) เพราะผู้เผชิญกับปัญหาการขัดกันแห่งกฎหมายจะต้องเลือกเอากฎหมายใดกฎหมายหนึ่งมาใช้ในประเด็นแห่งคดีเพียงกฎหมายเดียว ทั้งที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อดคดีมีจำนวนมากว่าหนึ่งกฎหมายและกฎหมายเหล่านั้นอาจจะมีที่มาแตกต่างกัน อาจจะเป็นกฎหมายภายในของรัฐผู้เป็นคู่กรณี อาจจะเป็นกฎหมายของรัฐเจ้าของสัญชาติ หรือเจ้าของภูมิลำเนาของเอกชน หรืออาจจะมีอนุสัญญาที่ผูกพันรัฐที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ ฯลฯ ความเข้าใจและความไม่ผิดพลาดในการปรับใช้กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลในเรื่องนี้ จึงทำได้ดีที่สุดในเพียงโดยการฝึกทักษะโดยการขยันทำแบบฝึกหัดเท่านั้น(ภาคที่ ๓)

ในประการสุดท้าย ผู้สอนกฎหมายระหว่างประเทศจะต้องนำนักศึกษาไปทำความเข้าใจบทบาทของรัฐในคดีพิพาทที่มีลักษณะระหว่างประเทศ ไม่มีศาลระหว่างประเทศสำหรับคดีของเอกชนที่มีลักษณะระหว่างประเทศ คดีดังกล่าวอยู่ในอำนาจของศาลภายในรัฐ เนื่องจากคดีนี้เกี่ยวข้องกับรัฐหลายรัฐ ปัญหาจึงเกิดว่า ศาลของรัฐใดละที่ควรจะมีอำนาจเหนือคดี นักวิชาการเรียกปัญหานี้ว่า "การขัดกันแห่งอำนาจศาล" (Conflict of Judicial Jurisdiction) จึงต้องมีการเลือกศาล และวิธีดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลที่จะทำให้ผลของคดี คือ คำสั่งและคำพิพากษาของศาลนั้นมีผลในทางระหว่างประเทศ กล่าวคือ มีผลทั้งบนดินแดนของรัฐเจ้าของศาล และบนดินแดนของรัฐที่มีความเกี่ยวข้องกับคดี รวมถึงบนดินแดนของรัฐที่สามผู้ไม่เกี่ยวข้องใดๆ ต่อคดี ผลในทางระหว่างประเทศของคำสั่งและคำพิพากษาของศาล จะเกิดจากการที่ศาลผู้มีคำพิพากษานั้นปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลว่าด้วยการพิจารณาคดีเอกชนที่มีลักษณะระหว่างประเทศหรือไม่ และทนายความผู้นำคำพิพากษาไปขอบังคับคดีในต่างประเทศรู้จักวิธีการและกลไกที่กฎหมายนี้เปิดโอกาสให้หรือไม่? ความเข้าใจในเรื่องนี้จะเกิดได้ง่ายขึ้นถ้าผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้เรื่องกฎหมายวิธีพิจารณาความที่ดีและฝึกฝนกับปัญหาตุกตาที่มักเกิดขึ้นจริง (ภาคที่ ๔)

๗. บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่สำคัญเกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศแพ่งคดีบุคคล

๗.๑. กฎหมายว่าด้วยการรับรองสถานะบุคคลของบุคคลธรรมดา

⇒(๑.) มาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๑ ⇒(๒.) มาตรา ๑๘, ๑๙, ๒๐, ๒๑ และ ๒๘ แห่ง พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๑ ⇒(๓.) มาตรา ๒๙, ๓๖ และ ๓๘ แห่ง พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๑

๗.๒. กฎหมายว่าด้วยสัญชาติไทยของบุคคลธรรมดา

⇒(๑.) พ.ร.บ.แปลงชาติ ร.ศ.๑๓๐ (พ.ศ.๒๔๕๔) ⇒(๒.) พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ.๒๔๕๖
 ⇒(๓.) พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ.๒๔๙๕ ⇒(๔.) พ.ร.บ.สัญชาติ(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๖
 ⇒(๕.) พ.ร.บ. สัญชาติ(ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๔๙๙ ⇒(๖.) พ.ร.บ.สัญชาติ(ฉบับที่ ๔) พ.ศ.
 ๒๕๐๓ ⇒(๗.) พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ⇒(๘.) ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๗
 ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๕ ว่าด้วยการไม่ให้สัญชาติไทยแก่บุคคลที่เกิดใน
 ประเทศไทยจากบิดาหรือมารดาต่างด้าวที่เข้าเมืองในลักษณะไม่ถาวร ⇒(๙.) พ.ร.บ.
 สัญชาติ(ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕ ⇒(๑๐.) พ.ร.บ.สัญชาติ(ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๓๕
 ⇒(๑๑.) พ.ร.บ.สัญชาติ(ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๕๑

๗.๓. กฎหมายว่าด้วยสัญชาติไทยของนิติบุคคล

⇒(๑.) มาตรา ๗ แห่ง พ.ร.บ.ว่าด้วยการชดเชยแห่งกฎหมาย พ.ศ.๒๔๘๑ ⇒(๒.)
 พ.ร.บ.ว่าด้วยชนศัตรูและทรัพย์สินของศัตรู พ.ศ.๒๔๘๕ ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติม
 โดย พ.ร.บ.ว่าด้วยชนศัตรูและทรัพย์สินของศัตรู (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๔๘๕ และ พ.ร.บ.
 ว่าด้วยชนศัตรูและทรัพย์สินของศัตรู (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๔๘๕ ⇒(๓.) พ.ร.บ.ว่าด้วย
 การกักคุมตัวและการควบคุมจัดกิจการหรือทรัพย์สินของบุคคลที่เป็นศัตรูต่อ
 สหประชาชาติ พ.ศ.๒๔๘๘ ⇒(๔.) ข้อ ๓ แห่ง ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๘๑ ลงวันที่
 ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๑๕ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ในการขออนุญาตประกอบธุรกิจของคน
 ต่างด้าวในประเทศไทย ⇒(๕.) มาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ.การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว
 พ.ศ.๒๕๔๒

๗.๔. กฎหมายว่าด้วยสัญชาติไทยของเรือ

⇒พ.ร.บ.เรือไทย พ.ศ.๒๔๘๑

๗.๕. กฎหมายว่าด้วยสัญชาติไทยของอากาศยาน

⇒พ.ร.บ.การบินอากาศ พ.ศ.๒๔๙๗

๗.๖. กฎหมายว่าด้วยภูมิลำเนาไทยของบุคคล

⇒(๑.) มาตรา ๓๗ - ๔๗ (กรณีบุคคลธรรมดา) และมาตรา ๖๘ - ๖๙ (กรณีนิติบุคคล)
 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ⇒(๒.) มาตรา ๓(๒) แห่งประมวลกฎหมายวิธี
 พิเคราะห์ความแพ่ง ⇒(๓.) มาตรา ๑๕๐ แห่ง พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ.๒๔๘๓ ⇒(๔.)
 พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๕ ⇒(๕.) พ.ร.บ.การทะเบียนคนต่างด้าว พ.ศ.
 ๒๔๙๓ ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ.การทะเบียนคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.
 ๒๔๙๕ และ พ.ร.บ.การทะเบียนคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๔๙๗ ⇒(๖.) พ.ร.บ.
 ทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ.๒๔๙๙ ⇒(๗.) พ.ร.บ.อนุวรรตการตามความตกลงระหว่าง
 ประเทศเพื่อการก่อตั้งองค์การระหว่างประเทศ

๗.๗. กฎหมายว่าด้วยการเข้าเมืองของคนต่างด้าว

⇒(๑.) พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ ⇒(๒.) มาตรา ๒๔ และ ๒๕ แห่ง พ.ร.บ.ส่งเสริมการลงทุน พ.ศ.๒๕๒๑ ⇒(๓.) มาตรา ๔๕ แห่ง พ.ร.บ.การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๒๒ ⇒(๔.) พ.ร.บ.อนุวรรตการตามความตกลงระหว่างประเทศเพื่อก่อตั้งองค์การระหว่างประเทศ อาทิ มาตรา ๘ แห่ง พ.ร.บ.ให้อำนาจปฏิบัติการเกี่ยวกับกองทุนรวมเพื่อสินค้าโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ⇒(๕.) พระราชกำหนดกำหนดเขตหวงห้ามคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๔๔ ⇒(๖.) มาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ.การเนรเทศ พ.ศ.๒๕๔๙ ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ.การเนรเทศ(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๗ และ พระราชบัญญัติการเนรเทศ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๒๑ ⇒(๗.) มาตรา ๖ แห่ง พ.ร.บ.ส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ.๒๕๗๒ ⇒(๘.) ข้อ ๑ แห่ง สนธิสัญญาทางไมตรีและเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยกับประเทศสหรัฐอเมริกาลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ ⇒(๙.) ข้อ ๑๔ แห่ง ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.๑๙๔๘ ⇒(๑๐.) ข้อ ๒, ๔, ๕, ๑๒(๓) และ ๒๖ แห่ง อนุสัญญาแห่งกรุงเวียนนาลงวันที่ ๑๘ เมษายน ค.ศ.๑๙๖๑ ว่าด้วยความสัมพันธ์ทางทูต ⇒(๑๑.) ข้อ ๑๒ และ ๑๓ แห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิในทางการเมือง ค.ศ.๑๙๖๖

๗.๘. กฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว

⇒(๑.) พ.ร.บ.การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ ⇒(๒.) มาตรา ๒๖ แห่ง พ.ร.บ.ส่งเสริมการลงทุน พ.ศ.๒๕๒๑ ⇒(๓.) มาตรา ๔๖ แห่ง พ.ร.บ.การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๒๒

๗.๙. กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

⇒ พ.ร.บ.การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๔๒

๗.๑๐. กฎหมายว่าด้วยสิทธิของคนต่างด้าวในการถือครองทรัพย์สินในประเทศไทย

⇒(๑.) ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ.๒๕๔๗ ⇒(๒.) มาตรา ๒๗ แห่ง พ.ร.บ.ส่งเสริมการลงทุน พ.ศ.๒๕๒๑ ⇒(๓.) มาตรา ๔๔ แห่ง พ.ร.บ.การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๒๒ ⇒(๔.) มาตรา ๑๙ แห่ง พ.ร.บ.อาคารชุด พ.ศ.๒๕๒๒ ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ.อาคารชุด (ฉบับพิเศษ) พ.ศ.๒๕๓๔ ⇒(๕.) พ.ร.บ.ควบคุมและจัดการกิจการหรือทรัพย์สินของคนต่างด้าวบางจำพวกในภาวะคับขัน พ.ศ. ๒๕๔๔

๗.๑๑. กฎหมายว่าด้วยสิทธิในการสมรสในประเทศไทยของคนต่างด้าว

⇒(๑.) พ.ร.บ.สำหรับแต่งงานคนต่างประเทศในกรุงสยาม ร.ศ.๑๑๙ ⇒(๒.) พ.ร.บ.จดทะเบียนครอบครัว พ.ศ.๒๔๗๘ ซึ่งถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ.จดทะเบียนครอบครัว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๒ และ พ.ร.บ.จดทะเบียนครอบครัว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๓

๗.๑๒. **กฎหมายว่าด้วยการเมืองไทยและคนต่างด้าว**

⇒(๑.) รัฐธรรมนูญไทย ⇒(๒.) พ.ร.บ.รับราชการทหาร พ.ศ.๒๕๙๗

๗.๑๓. **กฎหมายว่าด้วยนิติสัมพันธ์ตามกฎหมายเอกชนที่มีลักษณะระหว่างประเทศ**

⇒(๑.) พ.ร.บ.ว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ.๒๕๘๑ ⇒(๒.) มาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ.การรับขนของทางทะเล พ.ศ.๒๕๓๔ ⇒(๓.) พ.ร.บ.ว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรม พ.ศ. ๒๕๕๐ ⇒(๔.) มาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ.ขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ พ.ศ.๒๕๔๘

๗.๑๔. **กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและพาณิชย์ที่มีลักษณะระหว่างประเทศ**

⇒(๑.) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ⇒(๒.) พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ.๒๕๘๓
⇒(๓.) มาตรา ๗ แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาความคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ.๒๕๓๙ ⇒(๔.) พ.ร.บ.ว่าด้วยเอกสิทธิ์และความคุ้มกันทางการทูต พ.ศ.๒๕๒๗ ⇒(๕.) พ.ร.บ.อนุวรรตการตามความตกลงระหว่างประเทศเพื่อการก่อตั้งองค์การระหว่างประเทศ อาทิ พ.ร.บ.ให้อำนาจปฏิบัติการเกี่ยวกับกองทุนร่วมเพื่อสินค้าโภคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ⇒(๖.) พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ.๒๕๔๕

๗.๑๕. **กฎหมายว่าด้วยความผิดอาญาของคนต่างด้าว**

⇒(๑.) ประมวลกฎหมายอาญา ⇒(๒.) พ.ร.บ.ส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ.๒๕๕๑ ⇒(๓.) พ.ร.บ.อนุวรรตการตามความตกลงระหว่างประเทศไทยกับรัฐต่างประเทศในเรื่องการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ⇒(๔.) พ.ร.บ.ว่าด้วยการปฏิบัติต่ออากาศยานที่กระทำผิดกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๑๙ ⇒(๕.) พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดบางประการต่อการเดินอากาศ พ.ศ.๒๕๒๑ ⇒(๖.) พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ.๒๕๓๔ ⇒(๗.) พ.ร.บ.มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๔ ⇒(๘.) พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ.๒๕๓๙ ⇒(๙.) พ.ร.บ.ว่าด้วยเอกสิทธิ์และความคุ้มกันทางการทูต พ.ศ.๒๕๒๗

๘. **รายชื่อหนังสือว่าด้วยวิชากฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล**

๘.๑. **ตำรากฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล**

- พระยานิติศาสตร์ไพศาล(วัน จามรมาน), หลักกฎหมายคดีต่างประเทศ, พระนคร, โรงพิมพ์สยาม อักษรกิจ, ๒๕๖๐
- พระยาตรีวิศาลวาจา, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล, พระนคร, โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, ๒๕๗๓
- พระสารสาสน์ประพันธ์, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล, พระนคร, ๒๕๗๖
- ทวี ตะเวทีกุล, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล, พระนคร, โรงพิมพ์อักษรนิติ, ๒๕๗๘

- หลวงประดิษฐมนูธรรม, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล, พระนคร, โรงพิมพ์อักษรนิติ, ๒๔๗๔
- หลวงสิทธิสยามการ, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล, พระนคร, ๒๔๗๙
- หลวงวิเทศจรยารักษ์, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล, พระนคร, บริษัทคณะช่าง, ๒๔๙๕
- บุญย เจริญไชย, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล, ๒๔๙๖
- ไม่ปรากฏนามผู้เขียน, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล, พระนคร, ธรรมบรรณการ, ๒๕๐๒
- อุดม โดสงวน, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล, ธนบุรี, โรงพิมพ์สุทธิสารการพิมพ์, ๒๕๐๔
- สุเทพ อัดถากรและอรรถ แพทยังกุล, หลักกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล, พระนคร, เอกศิลป์การพิมพ์, ๒๕๐๖
- สุเทพ อัดถากรและอรรถ แพทยังกุล, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล, พระนคร, สโม่สรเนติบัณฑิตยสภา, ๒๕๐๘
- วิเชียร วัฒนคุณ, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล, พระนคร, โรงพิมพ์ธรรมศาสตร์, ๒๕๐๙
- หยุด แสงอุทัย, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล, ใน: วารสารนิติศาสตร์, ๒ (๒๕๑๓) ๓, ๑-๕๙ น.
- ภิญโญ พิณยนิติศาสตร์, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลและแผนกคดีเมือง, กรุงเทพฯ, วัชรินทร์การพิมพ์, ๒๕๑๖
- สุเทพ อัดถากรและสฤษดิ์ผล ชมไพศาล, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลและแผนกคดีอาญา, กรุงเทพฯ, ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๖
- ภาสกร ชุณหอุไร, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล, สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ, ๒๕๒๐
- หยุด แสงอุทัย, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล, สำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์, ๒๕๒๒
- คณิง ภาไชย, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล, กรุงเทพฯ, เนติบัณฑิตยสภา, ๒๕๒๒
- ประกอบ ประพันธ์เนติวุฒิ, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลและแผนกคดีอาญา, กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๗, ๑๑๓ น.
- ชุมพร บัจจสานนท์, หลักทั่วไปเกี่ยวกับการขัดกันแห่งกฎหมาย, ใน : เอกสารการสอนชุดวิชา กฎหมายระหว่างประเทศ, หน่วยที่ ๑๓, สาขานิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๒๘, หน้า ๔๓๒-๔๘๓
- ประกอบ ประพันธ์เนติวุฒิ, พระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๑, ใน: เอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายระหว่างประเทศ, หน่วยที่ ๑๔, สาขานิติศาสตร์, มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๒๘, หน้า ๔๘๖-๕๕๐
- ภิญโญ พิณยนิติศาสตร์, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล, กรุงเทพฯ, โครงการตำรา และ เอกสารประกอบการสอน, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๓

- กมล สนธิเกษตริณ, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล, กรุงเทพฯ, สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, ๒๕๓๖
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล, ภาคนำ : แนวความคิดทั่วไปเกี่ยวกับนิติสัมพันธ์ของเอกชนที่มีลักษณะระหว่างประเทศ, กรุงเทพฯ, สำนักพิมพ์วิญญูชน, พิมพ์ครั้งที่ ๕, ๒๕๔๖, ๒๐๒ หน้า

๘.๒. งานเขียนเกี่ยวกับกฎหมายสัญชาติโดยเฉพาะเจาะจง

๘.๒.๑. งานเขียนทางวิชาการ

- หลวงประดิษฐมนูธรรม, สังเขปหัวข้อเรื่องสิทธิพิเศษในการมีสัญชาติของบุคคลซึ่งเกิดในกรุงสยาม อันเป็นบุตรของพลเมืองในอาณาเขตต์อาณัติแทนสันนิบาตชาติ, ใน: บทบัณฑิตย, ๖ (๒๔๗๓) ๑๐, ๓๑๒ - ๓๒๓.
- สติชัย เสถียรไทย, อนสัญญาว่าด้วยสัญชาติของสตรีที่สมรส, ใน: สราญรมย์, ๑๐ (๒๕๐๒), ๗๗ - ๘๑.
- สมปอง สุจริตกุล, ข้อคิดบางประการเกี่ยวกับปัญหาบุคคลสองสัญชาติ, ใน: บทบัณฑิตย, ๒๐ (๒๕๐๕) ๒, ๓๔๗ - ๓๖๑.
- วีระ โลงจายะ, สัญชาติ, ใน: เอกสารการสอนชุดวิชา กฎหมายระหว่างประเทศ, หน่วยที่ ๑๒, สาขานิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๒๘, หน้า ๔๓๒-๔๘๓.
- สันหัต ศะศิณิข, วิทยายทจนับลทงว่าด้วยการจดทะเบียนคนเกิดที่สถานทูตสถานกงสุลไทย, ใน: สราญรมย์, (๒๕๒๘), ๒๐๐ - ๒๑๕.
- สายหยุด นกน้อย, การได้สัญชาติไทยโดยการเกิด, ใน: สราญรมย์, ๔๕ (๒๕๓๑), ๕๖ - ๖๑.
- ไชยศ วิพฐานุพงษ์, คดีสัญชาติ, ใน: วารสารอัยการ, ๑๓ (๒๕๓๓) ๑๕๔, ๕๑ - ๖๒.
- จรัญ ภักดีธนากุล, ความไม่เป็นธรรมในกฎหมายสัญชาติของไทย, ใน: บทบัณฑิตย, ๔๗ (๒๕๓๔) ๒, ๑๐๑ - ๑๑๑.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, ฎีกาวิเคราะห์: คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๘๙/๒๕๓๓ ว่าด้วยสัญชาติไทยของบุตรของคู่ภรรยาสัญชาติไทยโดย ปว.๓๓๗, ใน: วารสารนิติศาสตร์ ธรรมศาสตร์, ๒๑ (๒๕๓๔) ๒, ๒๘๔-๒๙๓.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, ทัศนะของนักกฎหมายต่อปัญหาการได้สัญชาติไทยในปัจจุบัน, บทความเสนอต่อการ สัมมนาเรื่อง "กฎหมายสัญชาติ: ปัญหาและแนวทางแก้ไข" ซึ่งจัดขึ้นโดยความร่วมมือขององค์กรของรัฐและเอกชนหลายหน่วยงานในวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๓๔ ที่ห้องรางทอง โรงแรมบางกอกพาเลซ ประตูน้ำ, ๓๑ น.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, บุตรของหญิงไทยและชายต่างด้าวจะมีสัญชาติไทยหรือไม่ ?, ใน: วารสารสตรีทัศน์, ๗(๒๕๓๔) ๓, ๒๘-๓๐.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, สิทธิของเด็กที่จะมีสัญชาติไทย, ใน: ความรู้กฎหมายเยาวชนเพื่อเยาวชน, หนังสือจัดทำในงานโครงการเผยแพร่กฎหมายเยาวชนเพื่อเยาวชนเนื่องในวันเยาวชนแห่งชาติปีพ.ศ.๒๕๓๔, จัดพิมพ์ โดยคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, น.๑๐๐-๑๑๒.
- จิตติ เจริญจำ, ผู้เกิดในราชอาณาจักรได้สัญชาติไทย, ใน: วารสารอัยการ, ๑๕ (๒๕๓๕) ๑๗๔, ๕๘ - ๖๖.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, ฎีกาวิเคราะห์: คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๙๐๑/๒๕๓๕, ใน: หนังสือชื่อ "กฎหมายสัญชาติไทย: หลักกฎหมายที่เปลี่ยนแปลง", กทม., สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๓๖, น.๑๓๓-๑๕๓.

- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, แบบฝึกหัดเรื่องกฎหมายสัญญาชาติ, กทม., โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน, ๒๕๓๔, ๔๙ น.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, กฎหมายสัญญาชาติไทย : ผลกระทบต่อทั้งผู้ที่เกิดก่อนและหลังวันที่กฎหมายฉบับใหม่มีผลบังคับใช้, กทม., สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๓๕, ๙๒ น.; ใน: เอกสารส่งเสริมวิชาการตำรวจ, ๒๙(๒๕๓๖)๓๒๔,๓๒๕-๓๓๐.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, ฎีกาวิเคราะห์คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๙๘๘/๒๕๓๕ : สัญญาชาติไทยของบุตรของหญิงไทย และชายต่างด้าวที่เข้าเมืองแบบไม่ถาวร, ใน:วารสารนิติศาสตร์ ธรรมศาสตร์, ๒๒ (๒๕๓๕) ๔, ๖๑๙-๖๓๐.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, การแก้ไขกฎหมายสัญญาชาติไทยในปี พ.ศ. ๒๕๓๕, งานเขียนเพื่อสถาบันพัฒนาข้าราชการตุลาการ, สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ, กระทรวงยุติธรรม, ๒๕๓๕, ๕๕ น.; ใน:บทปับณทิตย, ๔๙ (๒๕๓๖) ๒, ๑-๔๔; ใน:เอกสารส่งเสริมวิชาการตำรวจ, ๒๙(๒๕๓๖) ๓๒๔, ๑๗-๕๕; ใน:หนังสือชื่อ "กฎหมายสัญญาชาติไทย:หลักกฎหมายที่เปลี่ยนแปลง", กทม., สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๓๖, น.๑๗-๘๘.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, ผลของกฎหมายสัญญาชาติใหม่ต่อผู้เกิดก่อนวันที่กฎหมายใหม่มีผลบังคับ, ใน:หนังสือพิมพ์ในโอกาสครบ ๑๐ ปี ของวิทยาลัยวงษ์ขวาลิตกุล ๒๕๓๖, ๔๔ น.
- กมลมิตร วุฒิจำนงค์ และประภาพรณ อุดมจรรยา, การได้สัญชาติ, ใน:วารสารอัยการ, ๑๖ (๒๕๓๖) ๑๘๒, ๖๑ - ๖๗.
- จิตติ เจริญนำ, บุคคลต่างด้าวได้สัญชาติไทยโดยการสมรส, ใน:วารสารอัยการ, ๑๖ (๒๕๓๖) ๑๘๖, ๑๓๙ - ๑๔๓.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, วิวัฒนาการของแนวความคิดว่าด้วยสัญชาติไทยโดยหลักดินแดน, บทความเสนอในงานธรรมศาสตร์วิชาการประจำปีพ.ศ. ๒๕๓๗, ๕๒ น.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, ฎีกาวิเคราะห์ที่ ๑๔๕๐/๒๕๓๖ สัญชาติไทยของบุตรของมารดาซึ่งถูกถอนสัญชาติไทยโดยประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๗ และบิดาไทย ภายหลังจากวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๓๕, ใน:วารสารนิติศาสตร์ ธรรมศาสตร์, ๒๔(๒๕๓๗)๓, ๖๓๒-๖๕๓.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, หมายเหตุท้ายคำพิพากษาฎีกาที่ ๗๒๒๗/๒๕๓๗, ใน:คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ.๒๕๓๗ เล่มที่ ๑๒, สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ, กระทรวงยุติธรรม, น.๓๐๕-๓๒๗.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, คำอธิบายกฎหมายสัญญาชาติไทย, กทม., สำนักพิมพ์นิติธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๒, ๒๕๓๘, ๒๑๒ น.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, หมายเหตุท้ายคำพิพากษาฎีกาที่ ๒๒๒๑/๒๕๓๘, ใน:คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ.๒๕๓๘ เล่มที่ ๕, สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ, กระทรวงยุติธรรม, น.๑๙๙ - ๒๑๘.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, หมายเหตุท้ายคำพิพากษาฎีกาที่ ๒๔๖๗/๒๕๓๘, ใน:คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ. ๒๕๓๘ เล่มที่ ๑๐, สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ, กระทรวงยุติธรรม, น.๑๖๔ - ๑๗๓
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, หมายเหตุท้ายคำพิพากษาฎีกาที่ ๔๙๒๓/๒๕๓๘, ใน:คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ.๒๕๓๘ เล่มที่ ๑๒, สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ, กระทรวงยุติธรรม, น.๗๒-๘๗.

๘.๒.๒. กฎหมายและเอกสารทางราชการ

- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, รวมบทบัญญัติแห่งกฎหมายไทยว่าด้วยสัญญาไทยของบุคคลธรรมดาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน, กทม., สำนักพิมพ์วิญญูชน, พิมพ์ครั้งที่ ๒, ๒๕๔๑, ๘๖ น.
- สัญญาของหญิงที่ทำการสมรสต้องเปลี่ยนไปตามสัญชาติของสามี, ใน: ัยการนิติศาสตร์, ๗ (๒๕๘๔), ๔, ๒๐๑ - ๒๑๓

๘.๒.๓. บันทึกความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา

- บันทึกความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาเมื่อมีถุนายน พ.ศ.๒๕๑๔ เรื่อง สัญชาติของเด็กหญิงแคทลีน จาลาแบร์ต
- บันทึกความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาเมื่อตุลาคม พ.ศ.๒๕๒๐ เรื่องการเสียสัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ (การเสียสัญชาติไทยของหญิงไทยซึ่งมีสามีต่างด้าวเพราะรับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว)
- บันทึกความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๒๖ เรื่องการขอข้อมูหมายตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ (การเสียสัญชาติไทยของผู้ซึ่งแปลงสัญชาติเป็นคนต่างด้าวจะมีผลเมื่อใด)
- บันทึกความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาเมื่อสิงหาคม พ.ศ.๒๕๓๕ เรื่องการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามมาตรา ๗ (๑) แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕ (กรณีของเด็กชายชโนดม บณรุงเรือง)

๘.๓. งานเขียนเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยสถานภาพของเอกชนในทางระหว่างประเทศ

- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, ฎีกาวิเคราะห์คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๒๐/๒๕๐๕ : สิทธิในการสมรสของคนต่างด้าวในประเทศไทย, ใน:วารสารนิติศาสตร์ธรรมศาสตร์, ๒๔(๒๕๓๗), ๑๖๗-๑๘๘.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, คนข้ามชาติ: บทสำรวจปัญหาทางกฎหมายและแนวทางแก้ไข, บทความเสนอต่อการสัมมนาการวิจัยเรื่อง "คนข้ามชาติ" ของประเทศไทย: นโยบาย แบบแผน และผลกระทบจัดโดย สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ณ. ห้องกรุงเทพสอง โรงแรมรอยัลซิดี ถนนบรมราชชนนี เมื่อวันอังคารที่ ๑๐ มกราคม พ.ศ.๒๕๓๘, ๒๑ น.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, หมายเหตุท้ายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๕๙-๑๕๖๓/๒๕๓๘, ใน:คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ. ๒๕๓๘ เล่มที่ ๙, สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ, กระทรวงยุติธรรม, น.๑ - ๒๐.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, อุทธรณ์วิเคราะห์ที่ ๒๙๖๕/๒๕๓๘: คดี ป.เป็ด, ใน:ตุลาการ, ๔๓(๒๕๓๙)๑, ๑๘๗ - ๒๐๒.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, หมายเหตุท้ายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๒๐๓/๒๕๓๙, ใน:คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ.๒๕๓๙ เล่มที่ ๑๒, สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ, กระทรวงยุติธรรม, น.๘ - ๒๐.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, การจำแนกประเภทของคนต่างด้าวในประเทศไทย, ใน:ตุลาการ, ๔๓(๒๕๓๙)๔, ๑๕๐- ๑๖๓.

- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, ปัญหาการใช้แรงงานไร้ฝีมือต่างด้าวในประเทศไทย, ใน: หนังสือ "รพี'๓๙" ของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, พ.ศ.๒๕๓๙, น.๗๙ - ๘๔.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, หมายเหตุท้ายคำพิพากษาฎีกาที่ ๒๒๐๓/๒๕๓๙, ใน: คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ.๒๕๓๙ เล่มที่ ๑๒, สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ, กระทรวงยุติธรรม, น.๘ - ๒๐.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, หมายเหตุท้ายคำพิพากษาฎีกาที่ ๓๕๔๙/๒๕๓๙, ใน: คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ.๒๕๓๙ เล่มที่ ๑๒, สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ, กระทรวงยุติธรรม, น.๓๑ - ๔๑.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, ฎีกาวิเคราะห์: คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๔๓/๒๕๓๙ สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของบุคคลสัญชาติไทยที่มีบิดาต่างด้าว, ใน: ดุลพาห, ๔๔(๒๕๔๐)๑, ๑๘๗-๒๐๔.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, การไปทำงานในต่างประเทศของแรงงานไทย: มุมมองจากกฎหมายของประเทศต้นทาง, ใน: ดุลพาห, ๔๕(๒๕๔๐)๒, ๓ - ๒๗.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, การเข้ามาในประเทศไทยของคนต่างด้าวเพื่อทำงาน: ข้อสำรวจกฎหมาย ปัญหา และทางเลือกนโยบาย (งานวิจัยเสนอต่อ สกว. ในปี พ.ศ.๒๕๔๐)
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, การยอมรับให้คนต่างด้าวผสมกลมกลืนในสังคมไทย: ข้อสำรวจกฎหมาย ปัญหา และทางเลือกนโยบาย (งานวิจัยเสนอต่อ สกว. ในปี พ.ศ.๒๕๔๐)
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, สถานการณ์ในทางกฎหมายของชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย, (งานวิจัยเสนอต่อ สกว. ในปี พ.ศ.๒๕๔๑)
- ประสิทธิ์ ปิวาวัฒนาพานิช, บทบาทและความสำคัญของสัญชาติและภูมิสำเนา, ใน: วารสารนิติศาสตร์ ธรรมศาสตร์, ๒๘ (๒๕๔๑) ๔, ๖๗๗ - ๖๙๔
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, ฎีกาวิเคราะห์ที่ ๓๓๖/๒๕๓๕ สถานภาพทางกฎหมายของคนต่างด้าวที่มีได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรไทยแต่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่อาศัยได้, ใน: วารสารนิติศาสตร์, ๒๘(๒๕๔๑)๔, ๗๙๓ - ๘๐๘ น.

๘.๔. งานเขียนเกี่ยวกับกฎหมายขัดกัน

- คณิง ภาไชย, หลักเบื้องต้นในการพิจารณาปัญหากฎหมายขัดกัน, ใน: วารสารนิติศาสตร์, ๒ (๒๕๑๓) ๑, น.๔๗ - ๗๓.
- คณิง ภาไชย, ปัญหาบางเรื่องเกี่ยวกับการขัดกันแห่งกฎหมาย, ใน: บทบัณฑิตย, ๒๘ (๒๕๑๔) ๔, น.๘๙๐ - ๙๑๖. และใน: บทบัณฑิตย, ๒๙ (๒๕๑๕) ๑, น.๗๑ - ๘๖.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, การจัดการขัดกันแห่งกฎหมาย, ใน: วารสารนิติศาสตร์, ๑๖(๒๕๒๙) ๓, ๑๘๒ - ๒๐๓
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, ข้อขัดแย้งระหว่างประเทศและเสถียรภาพทางกฎหมาย, ใน: รพี'๓๓, หนังสือที่ระลึกวันรพี ประจำปี พ.ศ.๒๕๓๒ ของสมาคมนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, น.๕๑-๕๕
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, ทำไมจึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำให้กฎหมายการค้าระหว่างประเทศเป็นเอกภาพ?, ใน: บทบัณฑิตย, ๔๖(๒๕๓๓)๑, ๙๗-๑๐๙
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, อำนาจอธิปไตยของรัฐและนิติสัมพันธ์ตามกฎหมายเอกชนที่มีลักษณะระหว่างประเทศ, ใน: วารสารนิติศาสตร์ ธรรมศาสตร์, ๒๓(๒๕๓๖)๔, ๗๓๑-๗๖๐.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, กฎหมายเอกรูป การค้าระหว่างประเทศ และประเทศไทย, บทความเพื่อหนังสือ ๘๔ ปี ศาสตราจารย์จิตติ ดิงศภัทย์, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๖, ๕๘ น.

- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, เมื่อศาลไทยพิจารณาคดีเกี่ยวกับสัญญารับขนของทางทะเลที่มีลักษณะระหว่างประเทศ, บทความเพื่อหนังสือรวมกฎหมายและเอกสารเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ"ของสถาบันอนุญาโตตุลาการ กระทรวงยุติธรรม, ๒๕๓๖, ๖๐ น.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, สัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ เสถียรภาพในทางกฎหมาย และประเทศไทย, ใน: รพีสาร, ๓(๒๕๓๗)๘, ๒๕-๓๕.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, บทบาทของ Incoterms ต่อสัญญาซื้อขายที่มีลักษณะระหว่างประเทศ, ใน:วารสาร นิติศาสตร์ ธรรมศาสตร์, ๒๕(๒๕๓๗)๔, ๗๖๑-๗๘๒
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, หมายเหตุท้ายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๓๕๐/๒๕๓๗, ใน:คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ.๒๕๓๗ เล่มที่ ๑๑, สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ, กระทรวงยุติธรรม, น.๒๘๒-๒๘๗.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, ข้อคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับสัญญาตามกฎหมายเอกชนที่มีลักษณะระหว่างประเทศ, ใน:วารสารนิติศาสตร์ ธรรมศาสตร์, ๒๕(๒๕๓๘)๓, ๕๒๔-๕๖๓.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, หมายเหตุท้ายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๖/๒๕๓๘, เขียนร่วมกับ รศ.ดร.ไพฑูริย์ เอกจริยกร, ใน:คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ. ๒๕๓๘ เล่มที่ ๑๒, สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ, กระทรวงยุติธรรม, น.๖ - ๒๑.

๘.๕. งานเกี่ยวกับกฎหมายวิธีพิจารณาความระหว่างประเทศ

- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, วิธีการอ้างคำพิพากษาของศาลต่างประเทศในศาลไทย, ใน:วารสารนิติศาสตร์ ธรรมศาสตร์, ๒๐ (๒๕๓๓) ๓, ๑๔๗-๑๕๓.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, เงื่อนไขในการยอมรับและบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศในคดีแพ่งโดยศาลไทย, ใน:วารสารนิติศาสตร์ ธรรมศาสตร์, ๒๐ (๒๕๓๓) ๔, ๑๔๑-๑๕๔.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, ปัญหาการรับรองคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ, ใน:วารสารนิติศาสตร์ ธรรมศาสตร์, ๒๒(๒๕๓๓)๒, ๒๐๑-๒๑๙.
- พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, ปัญหาเงื่อนไขในการรับรองคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ, งานวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการวิจัยเสริมหลักสูตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๔
- สัมมนาประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง, เอกสารถอดเทปการสัมมนาเรื่องพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งนี้ได้จัดขึ้นโดยภาควิชากฎหมายวิธีสบัญญัติ ร่วมกับคณะกรรมการสัมมนาและวิจัย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ.๒๕๓๕ เวลา ๑๓.๓๐ น., ใน:หนังสือที่ระลึกวันรพีประจำปี พ.ศ.๒๕๓๖, จัดพิมพ์โดยคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, น.๕๑-๗๐.
- วิวรรธน์ เจริญนาค, ความตกลงว่าด้วยความช่วยเหลือกันทางศาลในคดีแพ่งและพาณิชย์กับความร่วมมือทางอนุญาโตตุลาการระหว่างราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน, ใน:บัณฑิตย์, ๑(๒๕๓๗)๕๐, ๒๓-๕๓.
- ไพฑูริย์ เอกจริยกร, หมายเหตุท้ายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๘๐๙/๒๕๓๙ บริษัท ชิกนา ปรอปป เฟอร์ตี แอนด์ แคสชวลตี้ อินชัวร์นส์ จำกัด โจทก์ บริษัท คอร์วิล โจนส์ จำกัด กับพวก จำเลย, ใน:คำพิพากษาศาลฎีกา, พ.ศ.๒๕๓๙ เล่มที่ ๑๐, สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ, น.๒๙ - ๓๗.
- ปลื้มจิต จุลถกษ, ถึงเวลาแล้วที่ประเทศไทยต้องมีศาลทรัพย์สินทางปัญญา, ใน:เอกสารภาชีอากร, ๑๕ (๒๕๓๙) ๑๗๕, ๖๕ - ๖๙.

- สุธพิพล ทวีชัยการ, ปฏิภาวิเคราะห์:คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๕๑/๒๕๓๙ บริษัท ชิกนำ พรอบเปอร์ตี้ แอนด์ แคสชวลตี้ อินชัวร์นส์ จำกัด โจทก์ บริษัท วอลเล็ม ชิปปิง (ประเทศไทย) จำกัด กับพวก จำเลย, ใน:ดุลพาท, นิตยสารกระทรวงยุติธรรม, ๔๔ (๒๕๔๐) ๒, ๒๑๑ - ๒๑๘.
- ณัฐพล จุลละเกศ, การรับรองและบังคับตามคำพิพากษาศาลต่างประเทศในสหรัฐอเมริกา, ใน:ดุลพาท, นิตยสารกระทรวงยุติธรรม, ๔๔ (๒๕๔๐) ๒, ๘๓ - ๙๒.
- วิชัย อริยะนันทกะ, การระงับข้อพิพาทที่เกิดจากสัญญาการค้าระหว่างประเทศ, ใน:ดุลพาท, ๔ (๒๕๔๐) ๔๔, ๕๒ - ๑๓๐.
- คณิง ภาไชย และพันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, อันเนื่องมาจากคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๕๑/๒๕๓๙ และ ๕๘๐๙/๒๕๓๙ : ข้อคิดเกี่ยวกับข้อตกลงเลือกศาลต่างประเทศ, ใน:ดุลพาท, ๔ (๒๕๔๐) ๔๔, ๑๒๙ - ๑๕๑.

๙. เอกสารอื่นที่แนะนำให้อ่านเพิ่มเติมสำหรับการบรรยายในแต่ละครั้ง

ขอให้นักศึกษาโปรดติดตามอ่านและ download จากห้องเรียนกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลใน <http://www.archanwell.org> หรือเอกสารที่ผู้สอนแจกในห้องเรียน

๑๐. หัวข้อการบรรยายในแต่ละครั้ง

การบรรยายจะทำโดยครอบคลุมถึงหัวข้อดังต่อไปนี้ทั้งหมด โดยจะมีการเน้นหนักถึงเรื่องที่มีประโยชน์ใช้สอยจริงในสังคมไทยปัจจุบัน จึงเป็นทั้งการบรรยายและการสัมมนาสลับกันไป เพื่อมุ่งให้มีความรอบรู้ในหลักกฎหมายและความสามารถที่จะปรับใช้หลักกฎหมายนั้นต่อข้อเท็จจริงในสังคมได้

ครั้งที่	หัวข้อ
๑	<p>-----</p> <p>ภาคนำ : แนวคิดพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล -----</p> <p>๑. <u>กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลคืออะไร ?</u> ๑.๑. กฎหมายคืออะไร ? ๑.๒. ประเทศคืออะไร ? ๑.๓. ระหว่างประเทศคืออะไร ? ๑.๔. คดีคืออะไร ? ๑.๕. บุคคลคือใคร ?</p> <p>๒. <u>ทำไมกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลจึงเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรของการศึกษานิติศาสตรบัณฑิตในระดับปริญญาของทศคณะนิติศาสตร์ ?</u> ๒.๑. เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมดาในชีวิตของมนุษย์ในวันนี้ ๒.๒. เป็นเรื่องที่สำคัญต่อการประกอบวิชาชีพ ๒.๓. เป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับสังคมโดยรวม</p> <p>๓. <u>ทำไมจึงต้องนำกฎหมายระหว่างประเทศมาใช้บังคับต่อนิติสัมพันธ์ของเอกชน ?</u> ๓.๑. เพื่อความยุติธรรมระหว่างประเทศ</p>

ครั้งที่	หัวข้อ
	<p>๓.๒. เพื่อความสะดวกในทางระหว่างประเทศ</p> <p>๔. หลักกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลพื้นฐานที่สำคัญ</p> <p>๔.๑. หลักอำนาจอธิปไตยของรัฐ (Sovereignty)</p> <p>๔.๒. หลักการขัดกันแห่งอำนาจอธิปไตย (Conflict of Sovereignty)</p> <p>๔.๓. หลักการขัดกันแห่งอำนาจของรัฐทางกฎหมาย (Conflict of Jurisdictions)</p> <p>๔.๔. หลักการกำหนดจุดเกาะเกี่ยวระหว่างรัฐและเอกชน (Connecting Points)</p> <p>๔.๕. หลักการกำหนดกฎหมายที่มีความเกาะเกี่ยว (Connecting Laws)</p> <p>๔.๖. หลักการเลือกกฎหมายที่มีผลบังคับ (Choice of Applicable Law)</p>
๒	<p>๕. ขอบเขตของวิชากฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล</p> <p>๕.๑. การจัดสรรเอกชนระหว่างประเทศ</p> <p>๕.๒. สถานภาพของเอกชนในทางระหว่างประเทศ</p> <p>๕.๓. การขัดกันแห่งกฎหมาย</p> <p>๕.๔. วิธีพิจารณาความระหว่างประเทศ</p> <p>๖. หัวข้อที่เสนอมาศึกษา</p> <p>๖.๑. แนวคิดพื้นฐาน</p> <p>๖.๒. บุคคลในกฎหมาย</p> <p>๖.๓. การจัดการสิทธิของบุคคล</p> <p>๗. วิธีการเรียนการสอน</p> <p>๗.๑. การบรรยายข้อกฎหมายและข้อนโยบาย</p> <p>๗.๒. การสัมมนาเพื่อทำกรณีศึกษา</p> <p>๗.๓. การทบทวนการคิดและการเขียน</p>
๓	<p>-----</p> <p>ภาคที่ ๑</p> <p>: บุคคลในกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล</p> <p>-----</p> <p>๘. ใครบ้างคือบุคคลในกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล ?</p> <p>๘.๑. บุคคลตามกฎหมายเอกชน</p> <p>๘.๑.๑. บุคคลธรรมดา</p> <p>๘.๑.๒. นิติบุคคลตามกฎหมายเอกชน ซึ่งอาจจะประสงค์กำไรหรือไม่ ก็ได้</p> <p>๘.๒. รัฐ</p> <p>๘.๒.๑. รัฐเจ้าของดินแดน (Territorial State)</p> <p>๘.๒.๒. รัฐเจ้าของตัวบุคคล (Personal State) ซึ่งอาจจะเป็นรัฐเจ้าของสัญชาติ (Nationality) หรือถิ่นอันเป็นภูมิลำเนา (Domicile) ของบุคคล</p> <p>๘.๒.๓. รัฐคู่กรณีในนิติสัมพันธ์</p>

ครั้งที่	หัวข้อ
	๘.๒.๔. รัฐเจ้าของกระบวนการยุติธรรม ๙. <u>การจัดสรรบุคคลตามกฎหมายเอกชนโดยกฎหมายว่าด้วย ภูมิสำเนาตามกฎหมายเอกชน</u> ๙.๑. กรณีบุคคลธรรมดา ๙.๒. กรณีนิติบุคคลตามกฎหมายเอกชน
๔	๑๐. <u>การจัดสรรบุคคลธรรมดาโดยกฎหมายว่าด้วยการทะเบียน ราษฎร (ภูมิสำเนาตามกฎหมายมหาชน)</u> ๑๐.๑. คนมีรัฐ ๑๐.๒. คนไร้รัฐ
๕	๑๑. <u>การจัดสรรนิติบุคคลโดยกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนนิติ บุคคล (ภูมิสำเนาตามกฎหมายมหาชน)</u> ๑๑.๑. นิติบุคคลที่ได้รับการบันทึกในทะเบียนของรัฐไทย ๑๑.๒. นิติบุคคลที่ไม่ได้รับการบันทึกในทะเบียนของรัฐไทย
๖	๑๒. <u>การจัดสรรบุคคลธรรมดาโดยกฎหมายว่าด้วยสิทธิในสัญชาติ</u> ๑๒.๑. <u>บุคคลที่มีสัญชาติหรือคนสัญชาติหรือคนชาติ</u> ๑๒.๑.๑. บุคคลธรรมดา ๑๒.๑.๒. นิติบุคคลตามกฎหมายเอกชน ๑๒.๒. <u>บุคคลที่มีสถานะเป็นคนต่างด้าว</u> ๑๒.๒.๑. บุคคลที่มีสัญชาติ ซึ่งอาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติ บุคคลก็ได้ ๑๒.๒.๒. บุคคลที่ไม่มีสัญชาติ ซึ่งมีเฉพาะบุคคลธรรมดา เท่านั้น
๗	๑๓. <u>การจัดสรรบุคคลธรรมดาโดยสิทธิเข้าเมืองตามกฎหมายว่า ด้วยการเข้าเมือง</u> ๑๓.๑. คนเข้าเมืองถูกกฎหมาย ๑๓.๒. คนเข้าเมืองผิดกฎหมาย ๑๔. <u>การจัดสรรบุคคลธรรมดาโดยสิทธิอาศัยตามกฎหมายว่าด้วย การเข้าเมือง</u> ๑๔.๑. คนอาศัยอยู่ถูกกฎหมาย ๑๔.๒. คนอาศัยอยู่ผิดกฎหมาย
๘	๑๕. <u>การจัดสรรนิติบุคคลโดยกฎหมายว่าด้วยการก่อตั้งสถานะ บุคคล</u> ๑๕.๑. นิติบุคคลตามกฎหมายไทย ๑๕.๒. นิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศ ๑๖. <u>การจัดสรรบุคคลโดยความเกาะเกี่ยวกับรัฐต่างประเทศ</u> ๑๖.๑. บุคคลที่ไม่มีองค์ประกอบต่างด้าว ๑๖.๒. บุคคลที่มีองค์ประกอบต่างด้าวกิจ

๙	<p>-----</p> <p>ภาคที่ ๒ : สิทธิของบุคคลภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล</p> <p>-----</p> <p>๑. <u>คำถามที่สำคัญเกี่ยวกับสิทธิของเอกชนที่มีชีวิตในทางระหว่างประเทศ</u></p> <p>๑.๑. สิทธิในความเป็นบุคคลตามกฎหมาย</p> <p>๑.๒. สิทธิในการเข้าเมือง</p> <p>๑.๓. สิทธิในการอาศัย</p> <p>๑.๔. สิทธิในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์</p>
๑๐	<p>๑.๕. สิทธิในการเคลื่อนไหว</p> <p>๑.๖. สิทธิในการศึกษา</p> <p>๑.๗. สิทธิในสุขภาพ</p> <p>๑.๘. สิทธิในการก่อตั้งครอบครัวตามกฎหมาย</p> <p>๑.๙. สิทธิในการทำงาน</p> <p>๑.๑๐. สิทธิในการประกอบธุรกิจ</p>
๑๑	<p>๑.๑๑. สิทธิในการเข้าร่วมทางการเมือง</p> <p>๑.๑๒. สิทธิในการถือครองทรัพย์สิน</p> <p>๑.๑๓. สิทธิในความเป็นคนสัญชาติ</p> <p>๑.๑๔. สิทธิในการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม</p>
๑๒	<p>๒. <u>การจำแนกประเภทแห่งสิทธิของเอกชนที่มีชีวิตในทางระหว่างประเทศ</u></p> <p>๒.๑. <u>การจำแนกตามธรรมชาติแห่งสิทธิ</u></p> <p>๒.๑.๑. สิทธิตามกฎหมายเอกชน</p> <p>๒.๑.๒. สิทธิตามกฎหมายมหาชน</p> <p>๒.๒. <u>การจำแนกตามบ่อเกิดแห่งสิทธิ</u></p> <p>๒.๒.๑. สิทธิตามกฎหมายภายใน</p> <p>๒.๒.๒. สิทธิตามกฎหมายระหว่างประเทศ</p> <p>๒.๓. <u>การจำแนกตามลักษณะการได้สิทธิ</u></p> <p>๒.๓.๑. สิทธิโดยผลของกฎหมาย</p> <p>๒.๓.๒. สิทธิโดยผลของคำสั่งอนุญาต</p> <p>๒.๔. <u>การจำแนกตามคุณภาพแห่งสิทธิ</u></p> <p>๒.๔.๑. สิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์</p> <p>๒.๔.๒. สิทธิที่มีเงื่อนไขตามกฎหมายปกครอง</p>

๑๓	----- ภาคที่ ๒ : การเลือกกฎหมายในการขัดกันแห่งกฎหมาย ----- ๑.ปัญหาบุคคล ๒.ปัญหาหนี้
๑๔	๓.ปัญหาทรัพย์สิน ๔.ปัญหาครอบครัว ๕.ปัญหามรดก
๑๕	บทสรุป
๑๖	ปัจฉิมกถา โดย ศาสตราจารย์ คณิง ภาไชย

๑๑. การสัมมนา

ในการสัมมนาในวิชากฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลนั้น จะดำเนินการโดย รศ.ดร.พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร ซึ่งจะมีการแจ้งเวลาการสัมมนาและเนื้อหาต่อนักศึกษาในภายหลัง

๑๒. ปัจฉิมกถา

ศาสตราจารย์ คณิง ภาไชย จะให้ความกรุณาที่จะทำ "ปัจฉิมกถา" สำหรับนักศึกษาในครั้งสุดท้ายของการเรียนการสอน ซึ่งจะมีการแจ้งเวลาต่อนักศึกษาในภายหลัง
